

APLIKOVANÁ EKONÓMIA

1. stupeň, bakalárske štúdium

Okruhy na štátnu záverečnú skúšku

1. Rozhodovanie spotrebiteľa, formovanie, faktory a elasticita dopytu.
Indiferenčný prístup k procesu rozhodovania sa spotrebiteľa, usporiadanie preferencií spotrebiteľa a rozpočtové obmedzenie. Faktory ovplyvňujúce rovnováhu spotrebiteľa. Rozhodovanie sa spotrebiteľa. Vplyv dôchodku na dopyt - krivka ICC, Engelova krivka. Vplyv zmeny ceny na požadované množstvo. Faktory ovplyvňujúce cenovú elasticitu dopytu. Význam elasticity dopytu pre rozhodovanie firiem a iných ekonomických subjektov (vlády). Využitie behaviorálneho prístupu pre pochopenie odchýlok v správaní spotrebiteľa od racionálnosti.
2. Firma na konkurenčnom trhu.
Náklady a príjmy firmy – krátke a dlhé obdobie. Dokonalá konkurencia versus konkurenčný trh. Rozhodovanie firmy o outpute v krátkom období, rovnováha firmy v krátkom období, problém minimalizácie straty a ukončenia výroby v krátkom období, formovanie individuálnej ponuky a trhovej ponuky v krátkom období. Rozhodovanie o outpute firmy v dlhom období, dlhodobá rovnováha firmy na konkurenčnom trhu. Formovanie ponuky odvetvia v dlhom období v prípade rastúcich, klesajúcich a konštantných nákladov odvetvia. Typy konkurenčných trhov v súčasnom období a ich fungovanie. Lokalizačné rozhodovanie firmy. Lokalizácia firiem a konkurencia. Hotelingova lokalizačná hra. Priestorová koncentrácia firiem. Aglomeračné úspory.
3. Monopolná štruktúra trhu v súčasných podmienkach.
Monopol, príčiny jeho vzniku, druhy monopolov. Rovnováha monopolu v prípade jednej ceny - rozhodovanie monopolu o cene, výstupe a zisku v krátkom a dlhom období. Cenová diskriminácia monopolu, ciele cenovej diskriminácie, podmienky cenovej diskriminácie a jej formy - možnosti a príklady využitia cenovej diskriminácie v praxi. Regulácia monopolov, jej ciele a obmedzenia. Vplyv monopolu na efektívnosť. Politika hospodárskej súťaže a zneužívanie dominantného postavenia. Vymedzenie relevantného trhu. Disperzia firiem v priestore a priestorový monopol.
4. Oligopolná štruktúra trhu v súčasných podmienkach.
Oligopol - príčiny vzniku oligopolu, zalomená funkcia dopytu po produkcii oligopolu a jej implikácie z hľadiska stanovenia ceny produkcie. Strategické správanie firiem v oligopole - kooperatívne a nekooperatívne stratégie firiem. Analýza rovnováhy oligopolu s využitím modelov oligopolu (Cournotov model, Stackelbergov model, Bertrandov model, koluzívny model). Väzňova dilema, Nashova rovnováha. Oligopol v súčasných podmienkach. Politika hospodárskej súťaže, kartelové dohody (dohody obmedzujúce súťaž), typy kartelových dohôd.

5. Trhy monopolistickej konkurencie, firma na monopolisticky organizovanom trhu
Charakteristika monopolistickej konkurencie. Rozhodovanie firmy v monopolistickej konkurencii o cene a veľkosti outputu v krátkom a dlhom období. Maximalizácia zisku na monopolisticky organizovanom trhu v krátkom období. Rovnováha na trhu a rovnováha firmy v dlhom období - cena, output a zisk firmy v dlhom období. Efektívnosť alokácie zdrojov v monopolistickej konkurencii. Aktuálne otázky fungovania monopolistickej konkurencie.
6. Trh práce, mikro - a makro ekonomické aspekty a politiky trhu práce, príjmové nerovnosti
Rozhodovanie firmy na trhu výrobných faktorov, dopyt po výrobnom faktore a voľba optimálnej kombinácie výrobných faktorov na výrobu rovnovážneho objemu produkcie. Teoretické a aplikačné špecifiká trhu práce. . Nezamestnanosť, Phillipsova krivka a význam očakávaní. Určovanie prirodzenej miery nezamestnanosti. NAIRU, Efekt hysterézy, Teória efektívnostných miezd, Teória hľadania práce. Adaptívne versus Racionálne očakávania a Phillipsova krivka. Hospodársko-politické implikácie Philipsovej krivky, Philipsova krivka v súčasnom období. Ovplyvňovanie zamestnanosti a príjmov nástrojmi politiky trhu práce a príjmovej politiky. Rozdeľovanie dôchodkov a meranie ekonomickej nerovnosti (Gini koeficient, Lorenzova krivka).
7. Efektívnosť a spravodlivosť trhového mechanizmu, zlyhania súkromného trhu a mikroekonomická politika štátu
Zámena medzi efektívnosťou a spravodlivosťou trhového mechanizmu. Zlyhania súkromného trhu a problém nastolenia Paretovho optima. Externality, verejné statky asymetrickosť informácií, neúplnosť trhov. Zlyhania trhu a možnosť naprávať ich opatreniami mikroekonomickej politiky štátu. Segmenty mikroekonomických politík. Ovplyvňovanie hospodárskej súťaže. Štruktúra ekonomiky a jej formovanie. Tradičné a systémové prístupy k formovaniu štruktúry ekonomických aktivít. Štát ako aktér v ekonomike, zdôvodnenie jeho pôsobenia a spôsoby jeho pôsobenia v ekonomike. Obmedzenia možností pôsobenia štátu v ekonomike. Efektívnosť a spravodlivosť ako ciele verejných politík. Úloha inštitúcií. Dôvody existencie regionálnej politiky. Regionálna politika a jej nástroje. Endogénne a exogénne stratégie regionálneho rozvoja.
8. Ekonomický cyklus a stabilizačná politika vlády.
Rozdiely vo fungovaní ekonomiky v krátkom a dlhom období. Fluktuácie vo výkonnosti ekonomiky – ekonomický cyklus. Príčiny odchýlky od potenciálneho produktu a možnosti reakcie na ne. Empirické poznatky o ekonomických cykloch. Dopytové a ponukové šoky a ich vplyv na makroekonomickú rovnováhu. Zosilňovače výkyvov: multiplikátory a akcelerátor. Spôsoby zmiernovania ekonomického cyklu s využitím nástrojov monetárnej a fiškálnej politiky. Využitie hospodársko-politických nástrojov v súčasných podmienkach. Súčinnosť rozpočtovej a menovej politiky pri stabilizácii ekonomiky. Riziká v realizácii anticyklickej politiky. Výkyvy vo vývoji ekonomiky SR a používané politiky. Vzťah medzi spotrebou, úsporami a investíciami a ich determinanty. Makroekonomická rovnováha v uzatvorenej ekonomike - model IS-LM. Dopady monetárnej a fiškálnej politiky na output a úrokovú mieru v tomto modeli. Efektívnosť hospodárskej politiky v prípade investičnej pasce a pasce likvidity.
9. Ekonomický rast a jeho zdroje v dlhom období.
Meranie výkonnosti ekonomiky (HDP, obmedzenia HDP, nominálne a reálne veličiny, parita kúpnej sily, alternatívne ukazovatele). Empirické poznatky o ekonomickom raste (aké veľké sú nerovnosti v príjmoch na obyvateľa vo svete?, nerovnosti a rast

- (mrakodrapový a hokejový graf)). Približné a fundamentálne zdroje dlhodobého ekonomického rastu. Kaldorove štylizované fakty o ekonomickom raste. Neoklasický model ekonomického rastu (Solowov model rastu). Efekty zmien v miere investícií a raste populácie na stály stav a mieru rastu. Absolútna a podmienená konvergencia. Endogénne teórie ekonomického rastu, model technologického pokroku pre jednu krajinu, model technologického pokroku pre dve krajiny a ich implikácie pre rast a konvergenciu. Lucasov model ekonomického rastu. Lokalizované externality ľudského kapitálu. Migrácia ľudského kapitálu a jej dôsledky.
10. Peniaze v trhovej ekonomike a menová politika
Ponuka peňazí. Peňažný multiplikátor. Peňažné agregáty. Inflácia – príčiny vzniku, dôsledky a náklady inflácie, meranie inflácie. Spôsoby riešenia problému inflácie, inflačné ciele. Transmisný mechanizmus fungovania monetárnej politiky. Nástroje a ciele monetárnej politiky. Optimálne menové pravidlá. Neštandardné nástroje monetárnej politiky – forward guidance, helicopter money, quantitative & qualitative easing.
 11. Štátny rozpočet a fiškálna politika
Fiškálna politika – princípy jej fungovania. Štátny rozpočet. Deficit štátneho rozpočtu a jeho financovanie z pohľadu jednotlivých teoretických škôl, verejný dlh. Plán obnovy a odolnosti a jeho dopady na štátny rozpočet a vplyvy na fiškálnu stabilitu. Problém dlhodobej udržateľnosti verejných financií v teórii a v SR. Ricardovská ekvivalencia.
 12. Verejná politika
Verejná politika ako polity, policy a politics. AAA model verejnej politiky. Proces tvorby verejnej politiky. Hospodárnosť, efektívnosť a účinnosť/účelnosť z pohľadu verejnej politiky. Aktéri verejnej politiky. Záujmové skupiny a ich možný vplyv na efektívnosť alokácie vo verejnom sektore. Verejný (spoločenský) a súkromný záujem (protirečenia a obmedzenia jeho riešenia s využitím verejných politík). Ciele a nástroje verejných politík.
 13. Trh, verejný sektor a tretí sektor
Charakteristiky verejného, komerčného a občianskeho sektora. Prednosti a zlyhania jednotlivých sektorov (zlyhania trhu, zlyhania štátu a kolektívnej voľby). Vznik spoločenského problému. Participácia vo verejnej politike. Techniky zapájania občanov. Bariéry a riziká participácie vo verejnej politike.

Zoznam literatúry

1. Čaplánová, A. a kol. 2022., Ekonomía. Praha: Wolters Kluwer.
2. Mankiw, N.G. 2009. Macroeconomics, 7th International Edition. Worth Publishers. New York.
3. Lisý, J. a kol. 2011. Ekonomický rast a ekonomický cyklus. Teoretické a praktické problémy. Bratislava: IURA Edition.
4. Dujava, D. - Lisý, J., Přivarová, M. 2013. Makroekonomická rovnováha a nerovnováha: teoretické a praktické problémy. Bratislava: Iura Edition, člen skupiny Wolters Kluwer.
5. Gonda, V. 2005. Makroekonómia 2. Peniaze a monetárne teórie. Bratislava: IURA Edition.
6. Čaplánová, A., Martincová, M. 2014. Inflácia, nezamestnanosť a ľudský kapitál. (Makroekonomické súvislosti). Bratislava: IURA Edition.
7. Rozborilová, D. 2005. Makroekonómia 8. Teória spotreby a úspor investícií a vládnych výdavkov. Bratislava: IURA Edition.

8. Muchová, E. 2005. Makroekonómia 9. Makroekonómia otvorenej ekonomiky. Bratislava: IURA Edition.
9. Holman, R. 2010. Makroekonomie. Praha: C. H. Beck.
10. Holková, V., Veselková, A., 2020. Mikroekonómia, Wolters Kluwer SR s. r. o.
11. Holman, R. 2002. Mikroekonomie. Praha : Nakladatelství C. H. Beck.
12. Varian, H.R. 2010. Intermediate Microeconomics, W.W.Norton&Company, London.
13. Buček, M., Rehák, Š., Tvrdoň, J., 2011. Regionálna ekonómia a politika. Iura Edition. Bratislava.
14. McCann, P. 2013. Modern Urban and Regional Economics. Oxford University Press, Oxford.
15. CORE Team. Economy, Society, and Public Policy. Dostupné online: <https://www.core-econ.org/espp/>
16. Lukáčik, J. a kol. 2013. Hospodárska politika – teória a prax. Bratislava: Sprint 2 s.r.o.
17. Malíková, Ľ., Daško, M., 2018. Verejná politika. Bratislava: Iris.
18. Potůček, M. a kol. 2016. Veřejná politika. Praha: C.H.Beck.

Priebeh štátnej záverečnej skúšky

Rozpis študentov na termín a finálny priebeh štátnej záverečnej skúšky bude zverejnený podľa harmonogramu NHF. Študenti majú vopred k dispozícii okruhy k štátnej záverečnej skúške s odporúčanou študijnou literatúrou. Štátna záverečná skúška pozostáva z vypracovania a zodpovedania problémovo orientovaného zadania. Všetci študenti sa dostavia na vopred určený čas štátnej skúšky. Študenti si prinesú so sebou vlastný počítač (notebook). Vyžrebuje sa jedno zadanie a študenti budú mať cca 90 minút na jeho vypracovanie. Štátna skúška začína obhajobou záverečnej práce v rozsahu cca 20. minút. Po obhajobe záverečnej práce pokračuje štátna skúška k vypracovanému zadaniu, v rozsahu cca. 20 minút. Po ukončení obhajoby bude po neverejnom zasadnutí komisie oznámený študentovi výsledok štátnej skúšky.